

63

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 31

София, 24 ноември 1998 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Живко Сталев

Членове: Асен Манов

Цанко Хаджистойчев

Станислав Димитров

Неделчо Беров

Димитър Гочев

Стефанка Стоянова

Иван Григоров

Тодор Тодоров

Александър Арабаджиев

Георги Марков

Маргарита Златарева

при участието на секретар-протоколита Енита Еникова разгледа в закрито заседание на 12 и 24 ноември 1998 г. конституционно дело № 24/1998 г., докладвано от съдията Цанко Хаджистойчев.

Делото е образувано на 20 юли 1998 година по искане на главния прокурор.

Конституционният съд е сезиран да упражни правомощието си по чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията и да установи противоконституционност на чл.50, т.2 от Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите /ЗЗРСИИ/ - обн. ДВ, бр.112 от 1995 г.; изм. и доп., бр.110 от 1996 г. и бр.123 от 1997 г.

Искането съдържа твърдение за противоречие на оспорената разпоредба с чл.60 от Конституцията. Изтъква се, че Конституцията не предвижда възможност държавата да има право едностранно да

задължава физически или юридически лица да заплащат вноски върху постъпленията от развиваната от тях дейност във фондове на различни ведомства и органи на управление. Такава възможност е предвидена единствено само за данъците, но в случая “не се касае до задължение за плащане на данък, а до вноска във фонд със специално предназначение”, за плащане извън бюджета. Искането се позовава на Решение № 8 от 1997 г. по к.д. № 3/1997 г. на Конституционния съд.

С определение от 15 септември 1998 г. Конституционният съд допусна искането за разглеждане по същество. Със същото определение съдът конституира за заинтересувани страни по делото Народното събрание, Министерския съвет, министъра на финансите, министъра на труда и социалната политика, министъра на здравеопазването, Асоциацията на българските застрахователи, Съюза на инвалидите в България, Съюза на глухите в България и Съюза на слепите в България, на които даде 14-дневен срок да представят становища.

С определение от 29 септември 1998 г., по негова молба, Конституционният съд конституира за заинтересувана страна и Фонд “Рехабилитация и социална интеграция” към Министерския съвет. Дадена му бе възможност за представяне на становище.

Становища постъпиха от всички конституирани страни. Съюзът на глухите в България, Съюзът на слепите в България и Съюзът на инвалидите в България с писмо от 6.X.1998 г. уведомиха, че ще бъдат представявани от Фонд “Рехабилитация и социална интеграция” към Министерския съвет, който е подготвил общото становище.

Според становището на Народното събрание, изготвено от Комисията по труда и социалната политика, искането на главния

прокурор е неоснователно. Посочва се, че Комисията е приела становището след проведено гласуване, като 15 гласа са били “за”, без “против” и без “въздържали се”.

Останалите становища, с изключение това на Асоциацията на българските застрахователи, също изразяват несъгласие с искането.

Единствено Асоциацията на българските застрахователи застъпва обратното разбиране. Като становище Асоциацията представи /23.X.1998 г./ копие от молба, с която е била поискала от главния прокурор да сезира Конституционния съд. Искането на главния прокурор възпроизвежда тази молба.

За да се произнесе по направеното искане, Конституционният съд взе предвид следното:

Оспорената разпоредба определя един от източниците за набиране на средства по фонд “Рехабилитация и социална интеграция” – *вноски от юридически лица, извършващи застрахователна дейност в размер на 1 на сто от внесените суми от собственици на моторни превозни средства по застраховка “Гражданска отговорност”*. Другите източници, установени с чл.50 ЗЗРСИИ, искането не поставя под съмнение и за тях не се твърди противоконституционност.

Фонд “Рехабилитация и социална интеграция” е създаден със Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите, който с влизането си в сила закри съществуващия фонд “Рехабилитация”, създаден с ПМС № 65 от 1990 година. Новосъздаденият фонд е към Министерския съвет, юридическо лице на извънбюджетна приходно-разходна сметка със специално предназначение.

Конституционният съд е имал възможността да се произнесе по сходен случай. С решение № 8 от 1997 година той прие: “Конституцията не предвижда възможност държавата едностранно дори и със закон да задължава физическите и юридическите лица да заплащат вноски върху постъпленията от развивана от тях правомерна дейност в различни фондове на различни ведомства и органи на управлението. Такава възможност е предвидена единствено за данъците..... Фондове за развитие на различни сфери на обществения живот и отрасли на икономиката могат да се създават, стига те да набират средствата си по доброволен или вътрешноведомствен път. Едностранното налагане на утежнения от страна на държавата, които нямат характер на данък, щом приходите не са предназначени за държавния и общинските бюджети, противоречи на разпоредбите на чл.60 от Конституцията”. Съдът не намира основание да напусне това разбиране.

Прави се довод и е вярно, че чл.51, ал.3 от Конституцията създава задължение лицата с физически и психически увреждания да бъдат поставени под особена закрила на държавата и обществото. Разпоредбата на чл.50, т.2 ЗЗРСИИ обаче, възлага само на част от обществото това задължение, без да може да се обясни защо се натоварват с имуществени утежнения точно и само застрахователите.

Всички видове търговци, независимо дали са квалифицирани по предмет на дейност /застрахователи, банкери, борсови или инвестиционни посредници/ или по вид на търговското сдружаване /ООД, АД/ имат гарантирани от Конституцията еднакви правни условия за извършване на стопанска дейност. Не може да се приеме, че натоварвайки с вноски към Фонд “Рехабилитация и социална

интеграция” само търговските субекти, занимаващи се със застрахователна дейност, законодателят не нарушава конституционния принцип за равенство в условията, при които те ще извършват стопанската си дейност, а с това и чл.19, ал.2 от Конституцията.

Държавата е длъжна да финансира гражданите с увредено здраве – чл.52, ал.2 от Конституцията. Но когато се излиза от рамките на доброволността, с която обществото ще помага в изпълнение на конституционно определена функция на държавата и се определят имуществени задължения и за обществото, законодателят не може да предпочита едни за сметка на други членове от него.

По тези съображения съдът намира искането на главния прокурор за основателно.

Ето защо въз основа на изложеното и на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията, Конституционният съд

Р Е Ш И :

Обявява за противоконституционна разпоредбата на чл.50, т.2 от Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите /обн. ДВ, бр.112 от 1995 г.; изм. и доп., бр.110 от 1996 г. и бр.123 от 1997 г./.

Председател:

[Signature]
Живко Сталев (с.м.)

Членове:

[Signature]
Асен Манов

[Signature]
Иван Григоров (с.м.)

с. л.
Цанко Хаджистойчев

Годор Годоров

а. м.
Станислав Димитров

Александър Арабаджиев

а. м.
Неделчо Беронов

Георги Марков

Димитър Гочев

Маргарита Златарева

Стефанка Стоянова